

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia” Iosif Marschall, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației, (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Un nou fericit

*dorește iubitorilor cetitori și sprijini-
tori ai »Foi Poporului«*

Redacția.

De preste săptămână.

De când a ieșit nrul din urmă al foii noastre, adică de o săptămână, s'au petrecut următoarele întâmplări mai însemnate:

Vorbirile de Anul-nou în sinul partidelor maghiare și îndeosebi vorbirea prim-ministrului conte Tisza. Vorbirile sînt de însemnătate politică.

*

Votarea în general a proiectului de recruți în dietă.

*

Răsvrătirea soldaților cu serviciu de trei ani, în Bilek (Bosnia).

*

Chestia războiului ruso-japonez e la ordinea zilei. Săptămâna aceasta agitația cu privire la eruperea unui războiu a fost la culme.

*

Arderea teatrului din Chicago (America de-nord); 587 de jertfe.

*

Despre toate aceste iubiri nostri cetitori află descrieri în foaie.

1903—1904.

Mercuri ce vine, la ciasurile 12 din noapte, anul 1903, asemenea unui moșneag gârbovit de bătrânețe ne părăsește pentru totdeauna și în locul lui intră în casele noastre, ca un copil venit acum pe lume, Anul-nou, 1904.

Ce ne aduce acest nou copil, sosit în mijlocul nostru, e taina lui, taina viitorului; împlini-ne-va nădejile ori ba, — aceasta nu o putem ști. Știm însă ce ne-a dat și ce ne-a împlinit anul vechiu 1903, cu care am petrecut împreună 365 de zile.

El a împlinit unele lucruri bune și folositoare poporului nostru, dar' zău, și multe rele ne-au mâncat, cât a ținut stăpânirea lui, din ceea-ce se vede, că păharul de amărăciune pentru poporul român încă nu e golit.

Cu toate greutățile și cu toate pedecile, ce ni-se pun, am făcut și anul acesta înaintări pe terenul cultural, bisericesc-școlar și economic. N'avem decât să ne aducem aminte de noi numiții eplscopi Radu și Hossu în Orade și Lugoj; n'avem decât să privim minunata zidire a bisericii catedrale din Sibiu, care falnic își înalță cele două turnuri spre ceriu; n'avem decât să ne amintim de adunările societăților noastre »Asociațiunea« și Societatea pentru fond de teatru, ținute în vară, de lucrările săvârșite în sinul acestor și altor societăți, între cari amintim cu deosebire »Reuniunea agricolă« și »Reuniunea meseriașilor români din Sibiu« și din alte părți — și vom vedea, că înaintări am făcut și anul trecut.

Și tot ca un lucru bun a fost și alegerea de deputat la Dobra a dlui Dr. Aurel Vlad, care în lupta națională credem, că înseamnă un pas înainte.

Dar' în fața acestora trebuie să punem la răvașul anului 1903 prigo-nirea crâncenă a foilor și cărților românești, urmarea căreia a fost căderea »Tribunei« și osândirea și întemnițarea mai multor redactori, ear' în afară de aceste întepirea tot mai mult a maghiarisării prin școale, societăți ș. a.

Așa a fost anul, ce se duce. Și repezind întrebarea, pusă mai la început, că cum va fi Anul-Nou, ce ne va lăsa el moștenire, mai mult bine sau mai mult rău? răspundem, că nu știm. Știm însă earăși una cu siguranță, că dela noi atîrnă în parte mare, că bine se ne meargă și noroc se avem în anul, în care intrăm.

Să ținem cu tărie la sfînta noastră lege, la biserică.

Să ținem neclintit la limba noastră străbună, la datine și obiceiuri, la așezămintele, ce le avem; să lucrăm pentru înaintarea lor și să le ocrotim.

Să îmbrățișăm cu căldură școalele noastre, învățătura de carte.

Să stîrpim dintre noi zavistia, neînțelegerile și certele și umăr la umăr să lucrăm în toate direcțiunile, fie publice, fie private.

Să ascultăm de fruntași, cari ne vreau binele, să-i ajutăm în lucrările lor obștești și să-i urmăm.

Și după toate aceste să muncim, să fim oameni harnici și lucrători, bine știind, că pentru a ajunge la bunăstare

FOIȚA.

Anul.

An se numește timpul acela, în care pământul face odată o revoluție în jurul soarelui.

La diferitele popoare au fost și sînt ani de lungime deosebită, din cauză, că nu știau măsura cu precizie vremea învîrtirii, pământului împrejurul soarelui (sau cum credeau cei vechii, a soarelui în jurul pământului). Sînt apoi popoare, cari își socotesc anii după fazele (schimbările) lunii și acestia se numesc ani lunari, ear' ceialalți ani solari.

Dintre anii diferitelor popoare amintim anul vechilor Perși, de 365 zile, compus din 12 luni de câte 30 zile și cu adaus de 5 zile la sfîrșit. Tot așa era și anul Egiptenilor.

Anul vechilor Romani se alcătua la început din 10 luni (304 zile). Din acest an s'a dezvoltat anul nostru de acum. Cele 10 luni erau: Martie, Aprilie, Maiu, Iunie, Quintilis, Sextilis, Septembrie, Oct. Nov. Dec.

La Romani era credința, că deja regele Romul a adaus la cele 104 zile ale anului alte 56, ear' din aceste zile regele Numa Pompiliu a făcut două luni nouă: Ianuarie și Februarie.

Astfel anul avea acum 12 luni, dar' lungimea lui era greșită, așa că în decursul vremii sărbătorile se schimbaseră cu totul.

Pe vremea lui Iuliu Cesar autumnaliile, sărbătorile de toamnă, cădeau primăvara, ear' cerealiile de pe timpul secerișului erau iarna. Iuliu Cesar cu ajutorul astronomului Sosigene a corectat călindarul și a adaus anul în congruență cu cursul soarelui (corect: a pământului) făcându-se la anul 44 în. de Chr. anul de 365 zile 6 ore și câteva minute, și puindu-se începutul anului pe 1 Ianuarie. Acesta e Călindarul Iulian, pe care noi îl întrebuițăm până azi. În el luna Quintilis în cinstea lui Iuliu Cesar s'a numit Iuliu, ear' mai târziu luna Sextilis s'a numit August, după numele împăratului Octavian August.

Anul creat de Iuliu Cesar însă nu e desăvîrșit, fiind mai lung cu 11 minute și 14 secunde (clipite). Aceasta deosebire în cursul

veacurilor a crescut la mai multe zile, așa că la 1582 Papa Grigoriu XIII. a îndreptat de nou anul, aducându-l cât se poate de aproape de cursul pământului. Acesta este Călindarul Gregorian, de care se folosesc catolicii și reformații. Deosebirea între cele două călindare este acum de 14 zile; aceasta ne arată greșala călindarului Iulian, care în cursul vremilor se tot mărește.

Anii lunari cel mai cunoscut e anul Dintre anii lunari cel mai cunoscut e anul turcesc-arab, care are 355 zile și în ani vechii și Ovreii și Chinezii.

Poesii populare.

Din Armeni.

Culese de Vasile Bratu, inv.

De nu 'ți-ar fi lele dor
N'ai veni după obor
Tremurând cu capul gol.
De nu 'ți ar fi lele milă
N'ai veni după grădină
Tremurând cu furca-n mână.

și fericire se recer mai pe sus de toate trei lucruri, cari sînt: muncă, muncă și ear' muncă!

Dacă astfel vom purcede, nădej-dile ni-se vor împlini și Anul nou mult bine și fericire ne va aduce.

Sfături militare. Sâmbăta trecută s'au început în Viena sfătuirile militare anuale, sub presidenția Măiestății Sale. La sfături au luat parte prințul moștenitor, ministrul de război Pitreich și șeful statului maior Beck etc. În sfătuirile aceste s'au des-bătut lucruri de interes pentru armată, cum și personale

Pentru țărani. Camera României în ședința sa din Sâmbăta trecută a primit proiectul de lege prezentat de dl. D. Protopescu, vicepresident al Camerii, privitor la țărani. Proiectul este o binefacere pentru țărani, căci prin el se tinde la înlesnirea mijloacelor pentru țărani, cari vor să cumpere pământ dela proprietari.

Loubet despre pace. La gratulațiile corpului diplomatic dela Anul-Nou din capitala Franciei, presidentul Loubet a laudat înțelepciunea puterilor pentru susținerea păcii, căreia Franca și celelalte state au să-i mul-tumească foarte mult.

Procese peste procese. Cu procesele de »agitație« nu se mai sfîrșește. Zilele trecute Curia a ridicat pedeapsa deputatului slovac Valašek, la care îl pedepsise tribunalul, dela 3 luni la 1 an și la 1000 cor. amendă, ear' procesul părintelui Moța a fost orînduit a se ținea a doua-oară la Cluj.

Acuma are proces deputatul slovac Veselovsky, pe motiv, că la alegerile din 1901 a agitat împotriva statului maghiar. Pertractarea se va ține în 21 Ian. c. în Neutra.

Stările dela noi.

Vorbirea lui Tisza.

E datină la partidele maghiare, că la Anul nou șefii sînt salutați de membrii partidului și acestia în vorbirile lor fac adeseori enunțaii politice. Cu deosebire se așteaptă

cu interes vorbirea prim-ministrului, în care s'a atins întotdeauna stările politice din țeară.

Așa s'a făcut și acum. Membrii partidului liberal au felicitat pe Tisza și guvernul prin rostul lui Nagy Ferencz, care s'a încercat să legitimizeze ținuta partidului liberal în stările de acum. La aceasta a răspuns Tisza prin o vorbire mai lungă, în care a osândit obstrucția, zicînd, că prin aceasta suferă nu numai țeara, dar' și parlamentarismul. Apoi a accentuat, că parlamentul înseamnă foarte mult pentru Maghiari, care represintă unitatea Ungariei și nisuițele politice ale Maghiarilor. »Dacă nu vom ști apêra acest scut — a zis Tisza — atunci e gata cu dezvoltarea milenară a țării, s'a sfîrșit cu întreg viitorul poporului maghiar«. Tisza a zis, că partea cea mai mare a opoziției a încetat cu obstrucția și numai puțini sînt cari o mai continuă. El îndeamnă la răbdare în luptă și speră, că triumful va urma.

Proiectul de recruți.

În ședința de Marți, 5 I. c. a ajuns la votare proiectul de recruți. Proiectul s'a primit în general cu 161 contra 50 de voturi. S'a început apoi dezbateră specială, paragrafi după paragrafi. Obstrucționistii au început a vorbi pe lugg la fiecare poziție și așa se poate ca votarea definitivă să se amîne mult. De aceea în unele cercuri se vorbește de dizolvarea dietei și de alegeri nouă la primăvară.

De-ale soldaților.

În Bilek s'au răsvrătit soldații, cari au împlinit astă-toamnă trei ani de serviciu. Aceasta știre a venit din Bosnia la Anul nou catolic. Aflînd soldații din Bilek că nici după Anul nou nu vor fi lăsați acasă, n'au voit să se supuie poruncilor, și au aruncat armele și ajustarea, au plecat în oraș și au făcut neorînduiri, îndemnînd și pe alții la răsvrătire și sdrobind chipul M. Sale, a moștenitorului de tron etc. Soldații răsvrătiți sînt Unguri și se țin de reg. 69. Alți soldați din Trebinic au mers la gară, să plece acasă. Soldații răsvrătiți au fost toți prinși și vor fi aspru pedepsiți. În total sînt închiși 68 de soldați și 16 sînt trași în cercetare

Cam asemenea au făcut și câțiva husari din reg. 2 din Dobrițin. Ei au declarat, că nu mai slujesc. Au fost arestați 8 inși. Mari nerînduiri au făcut și husarii din Baja.

Soldații noștri români, așteaptă ori și unde, să nu facă asemenea lucruri, cari au

urmări foarte grele. Să aștepte cu răbdare ciasul eliberării

Mai amintim, că referentul militar Salamon dela magistratul Clujului, basat pe art. 18 din 1888 a denegat comandai militare chemarea rezerviștilor la serviciu.

De peste săptămână. — Timpul. — „Vesolia“.

Cu numărul acesta »Foaia Poporului« a intrat în anul XII. al vieții sale. În 11 ani ea cu rîvnă a lucrat pentru binele neamului românesc și tot așa va lucra și de aci înainte.

Cum însă omenimea peste tot înaintează și tinde spre desevîrșire, așa și noi, cari sîntem grupați în jurul acestei foi, ne-am dat și ne dăm silința ca din an în an să facem »Foaia Poporului« tot mai desevîrșită, mai bună și mai folositoare pentru iubitul nostru popor.

Spre acest scop începînd cu numărul de azi, am introdus în foaie unele lucruri nouă, cari credem, că vor fi de folos și spre plăcerea cetitorilor.

De aci înainte în fruntea foii vom înșira pe scurt întâmplările mai însemnate de peste săptămână, a căror descriere se face în foaie. Prin aceasta cetitorii vor avea întotdeauna înaintea ochilor firul întâmplărilor din fiecare săptămână.

O altă rubrică nouă este *timpul* sau *vremea*. Vom da în fiecare număr *profetirea vremii* după institutul meteorologic, care pe câteva zile e sigură. Aceasta va fi de mare folos economilor noștri, cu deosebire în vremea lucrului de câmp.

În interesul clasei meseriașilor și neguțătorilor noștri, ne vom ocupa tot mai mult cu daraveri de-ale lor, dându-le sfaturi și povețe folositoare.

În fine, ca cetitorilor noștri să le procurăm și distracție, am deschis o

Bată-te crucea de cuc
Cântă 'mi bine că-te pușc
Și te pușc și te mânânc
Nice fript, nice sărat
Numai prin cenușă dat.

Foaie verde usturoiu
De-ții dor bade de noi
Fă te negustor de boi
Și vină 'n gazdă la noi
C'are tata sese boi
Doi îi vinde, doi oprește
Doi m'ă dă mie de zestre,
Până boii veți tocni
Amândoi ne vom iubi.

Spune 'mi mândro și 'mi găcește
Voinic de ce îmbetrânește
Ș'asa curînd să topește,
De umblatul drumului
De bătea vîntului
De arsura soarelui,
De grija argintului
De 'nverzirea codrului.
De cîntarea cucilor

Sau de dragul mîndrelor?
Că mîndrele pot mai mult
Ele te bagă 'n pămînt.

Pentru ochi negri din cap
Trecu 'i riul fără vad,
Pentru sprîncene din frunte
Trecu 'i riul fără punte.
Ș'ajunsei la puica mea
De 'mi rîcorii inima,
Pe coastele cu tăciuni
Fac fetele rugăciuni
Sâmbăta Dumineca
Doară să vor mărîta.

Doine cătănești.

Din Brațfalău.

Culese de Florea Deac.

Sara bună mîndrulucă
Bucuros bade gurucă
Bucuros cu gurița,
'Mi-se rupe inima
Bade după dumneata,
Sara bună mîndra mea

Eu mă duc tu-'i rămănea,
Cumva de-oiu veni vre-odată
Știu că nu te-oiu găsi fată
Că te-oiu găsi mărîtată,
Mărîtată cu bărbat
Pe mine mi fi uitat.
Bade bădișorul meu
Șapte ani de nu-'i veni

Eu pe tine te-oiu jeli.
Vino negru ca tina
'Mi fi drag ca inima,
Vino galben ca lutul
'Mi fi drag ca sufletul,
Nici atunci nu te-oiu uita
Cînd soarele pe cer va sta,
Pe pămînt să fie stele
Și pe cer crească nuiele
Și atunci te-oiu dori cu jele,
Săraca măicuța mea
Dela multe m'a scos ea,
Dela multe dela toate
Dela două nu mă poate
Delt Neamț și dela moarte.

parte glumeață la foaie, cu titlul »Veselia«.

Aici vom da tot felul de glume și istorioare hazlii, dar' vom biciui și pe păcătoși și nemernici, cari fac multe rele pe satele noastre. In privința acea-sla rugăm pe iubii nostri cetitori a ne ajuta, trimițându-ne date, dar' date adevărate. Declarăm însă din capul locului, că din »Veselia« vor fi eschise atacurile personale și se vor critica numai faptele din vieața publică, cari sunt vrednice de sbiciuit.

*

Cu începerea anului nou, venim de nou a ruga pe iubii nostri cetitori a lăți foaia noastră între cunoscuți și a o recomanda tuturor. Luând în seamă mărirea ei, »Foaia Poporului« este cea mai ieftină foaie românească și făcută a-nume pentru trebuințele poporului nostru și ale oamenilor dela țeară.

Cei-ce lătesc deci foaia noastră, fac un mare bine poporului românesc.

Din Lume.

Rusia și Japonia.

Neînțelegerile între Rusia și Japonia și-au ajuns culminea. Un pas — și războiul poate fi declarat sau din partea Rusiei sau a Japoniei. Aceasta până acum nu s'a făcut încă.

Știrile, ce vin zilnic, sînt contrare. Se zice, că Țarul, fiind iubitor de pace, va împedea războiul. Pregătiri mari se fac din ambele părți. Japonia a chemat sub arme o parte a rezervistilor ear', R...

Rusia trimite mereu trupe în răsărit.

Știri mărunte.

De comandant al gendarmeriei din Macedonia a fost numit majorul De Giorgis, italian, comandantul trupelor italiene din Cagliari; agent civil rus este Demeric, austro-ungar cav. Müller.

Parlamentul Portugaliei a fost deschis în 2 Ian. n. c de către regele prin o vorbire de tron.

*

Foaia »Le Correspondent« scrie, că Franța și Spania s'au înțeles în taină pentru împărțirea Marocului. Știrea nu e sigură.

Vremea.

De câteva zile e frig binișor, deși zăpadă e puțină. In Ungaria frigul e mai mare în părțile răsăritene (Ardeal) și mează-noapte, ear' peste tot domnește uscățime.

Profețire: Este de așteptat vreme rece și în mare parte uscățime

Conducători și oameni harnici.

Dela granița Ardealului ni se scrie: Ieșind din drumul de țeară care vine de către Arad, tocmai unde era oare când granița, ce despărțea Ardealul de țeara ungurească, apucați pe drumul ce merge către un mic sătuleț Cerbia. Întelnind oameni cu multe cară, îi întrebaiu că unde merg și ce poveri au de dus? Oamenii 'mi-au răspuns în modul următor: D'apoi ne-a dat Dumnezeu un preot, cu numele Petru Ștef, apoi avem un învățător în pensiune, cu numele Iosif Popescu și amândoi s'au vorbit cu sătenii ca să facem o școală. După-ace ne-a tot cărtit dl inspector, că nu avem școală corespunzătoare, ne-a adunat odată domniilor și ne spun că avem 600 coroane adunate și cu acelea facem o școală bună și corespunzătoare...

Oamenii credeau că nu se poate, dar' dinșii au zis, că se poate și uite cum: 300 coroane dăm la măiestrii, căci pe aici se află cât de lesne și 300 coroane dăm pentru cărămidă, țigle și facerea coperișului și tocmai după țigle mergem acum. Dacă se vor mai ivi spese zice dl preot, că ne servește ca învățător pe anul viitor școlar, ear' plata de 600 coroane o dă spre acoperirea acelorora ori pentru plățirea împrumutului ce se va face, și astfel pe anul viitor și copiii vor fi în școală și nici datorii nu vom avea nici-căiri, numai noi să ne învoim a face tot lucrul ce se cere cu carul și cu mâinile, la ce ne-am și învoit.

Când am fost la peatra fundamentală ne-a făcut o frumoasă rugăciune și a chemat pe bunul Dumnezeu întru ajutor, apoi și noi cu toții am zis un Doamne ajută! și chiar acum numai țiglele mai avem să le punem sus.

Mult timp, tot pe acel drum Da încâtro vecine?

Nu peste mare... la Zam

întelnesc omul din vorbă. — îi zisei. — Mă duc până la bolta... să mai tîrgui câte ceva, că mâine la 9/22 Noemvrie vine protopopul dela Ilia ca să dăm mulțămită celui de sus că am gătat cu școala. Da ați gătat așa iute? Gătat, har Domnului. Eu îi zisei fericite de domniavoastră că ce mai conducători vrednici aveți. Plecând mai departe, dela cotitura drumului aruncaiu privirea spre acea comună și mă puse în uimire mărirea zidire școlară. Călătorul.

Regina României.

— Vezi ilustrația —

Regina României Elisabeta, cunoscută ca scriitoare sub numele de Carmen Sylva, și-a sărbătorit la 28 Dec. n. 1903 iubiul de 60 ani împliniți ai vieții Sale. România întreagă s'a grăbit din acest prilej a felicita pe mama țării, ear' din străinătate asemenea au sosit din toate părțile gratulări fiind iubilanta sărbătorită nu numai ca regina unei țări, ci și ca regina poeziei.

Dăm azi portretul iubitei regine, în frumosul nostru port național.

Faptele unui preot.

Cireșia, Nov. 1903.
(Urmare)

Din memorandumul, despre care am vorbit, posteritatea, în folosul căreia e menit, nu poate conchide alta, decât că pe timpul dlui Grozavescu n'au fost cantori, dar' nici școală și învățator în comună, și poate-că și actul sfințirii s'a făcut fără de cantori sau la cel mai bun cas s'au adus la aceasta ocasiune ceva cantori străini, încât pentru serviciile din Duminecile și sărbătorile de peste an biserica de unde a avut cantori? și că comuna cum a fost fără școală și învățator?

On. public cetitor! Nu rîvna și ambițiunea de a-mi vedea numele în acest memorandum m'a făcut să amintesc acest cas, ci simțul meu de om și de dreptate s'a revoltat în mine când am văzut că dl Grozavescu ca preot află de bine ca chiar și într'un memorandum făcut în onoarea casei lui D-zeu și pus în acest loc sfânt, să nu vestească adevărul întreg, ci să fie un act care posteritatea să o ducă în acea rătăcire că pe timpul sfințirii nu a avut biserica cantor și nici comuna școală și învățator. Că acest fapt într'un cât convine cu sfințenia bisericeii și chemarea preoțească, care este: »propovăduirea adevărului«, și ca aceasta faptă a dlui preot Ioan Grozavescu într'un cât contribuie de-a lăși iubire de adevăr și dreptate în inimile poporenilor din Cireșia sau nu? nu voi să mă exprim. Aceasta o las în aprecierea înțeleaptă a on. public cetitor și a Ilustrității Sale Episcop din Caransebeș, care prea cred că va ști afla modalitatea cum se se coreagă acest memorandum de scăderile sale, precum și pe dl Grozavescu a-l face, dacă nu iubitor de dreptate, apoi cel puțin să se țină de dreptate măcar în lucruri bisericești și istorice atât de delicate.

10. Văzând că părintele Grozavescu cu câtă inverșunare lupta ca pe părinții copiilor să 'mi-i facă dușmani și să-i înstrăineze de a-și trimite copiii lor la școală, eu parte pentru a deschide ochii acelor părinți nesocotiți, cari dând ascultare sfaturilor lui, nu-și trimet copiii la școală; parte pentru-că pe acestia, dar' și pe ceilalți toți să-i îndulcesc cătră școală și să fac ca înșiși să vadă cu ochii lor și să se convingă despre învățătura și creșterea ce eu o dau băieților, cari cercetează școala mea, — și parte — de-a dovedi și cu aceasta ocasiune străinilor, de cari aici sîntem incunjuțați, că Românul nu e vrednic de d sprețul lor, cică și acesta este un popor doritor și iubitor de cultură și de tot ce e nobil și frumos. Am voit ca examenul să se țină în sărbătorile Rusaliilor, ca astfel fiind oamenii pe acasă să poată veni cu toții la examen: Românii spre a se convinge despre bunătatea și folosul școlii, — și convingându-se să o iubească și cerceteze cu toată căldura, — ear' străinii să ne vadă și cunoască ce știm și putem, și cunoscându-ne să ne stimeze și respecteze.

(Va urma).

Mihail Robișta,
inv. comunal.

Dela Români din America.

Lui Bucur Manta din Daia-săsească aflător în Cleveland-Ohio 'i-s'a întemplat nenorocirea dureroasă, că 'i-a murit acolo soția, cu numele Ana Manta.

Eată cum descrie el trista întemplatere:

Cleveland-Ohio, 13 Dec. 1904.

Eu Bucur Manta din comuna Daia-săsească în anul 1901. Maiu 13 am plecat și în 29 Maiu am sosit în America. 'Mi-am căpătat serviciu și ce m'am cugetat, să-mi aduc și soția. În 29 Octomvrie 'mi-a sosit și soția, sănătoasă, dar' după un timp de 7 zile dela sosirea ei în America începuse a da spre rău, am început a spesa cu medicii și cu câte toate dar' înzadar' căci după o suferințe de 2 ani, cruda moarte s'a ivit, și la ciasurile 3 dimineața 1 Decemvrie 1903 'și-a dat sufletul și am rămas singur, dimpreună cu o copilă în etate de 4 $\frac{1}{2}$ ani. La înmormântare s'a făcut slujbă frumoasă, căci moarta a fost adusă în biserică, acolo a făcut slujba cuvenită și în urmă în cimiter preotul de legea romano-catolică, fiindcă preot român nu era, apoi mai multe familii românești, ce astăzi se află aici în orașul Cleveland, au însoțit-o până la mormânt, precum și 5 cantori Români și anume: Ioan Aron din Șoroștin, Vasile Mohan, din Vorumloch, Eronim Dămian, din Daia-română, Ioan Stoica, Șeica-română, Ioan Cargea din Viștea-inferioară. Aceste 5 persoane au făcut o mare plăcere publicului, fiindcă au făcut toată slujba înmormântării românește afară de slujba preotului și în urmă au cântat și un vers funebral, alcătuit de Ioan Aron.

Versul funebral e foarte frumos, dar' nu putem publica decât o mică parte din el, ne-având loc. Versul începe așa:

Moarte tristă și tirană.

'Mi-ai făcut în suflet rană
Rană foarte 'nveninată
Și în veci nevinedecată.

Că m'ai luat dintre fii
Și fii rămân pustii
A rămas o mititea
Fără draga maica sa.

Nu-'i harnică-a se îmbrăcă
Nici pânea a-și câștigă
Amărit ca vai de ea
Căci e tare mititea.

Apoi în jalnice cuvinte își ia rămas bun dela toți ai săi, dela soț, dela fețiță, părinți, socrii etc. cerându-le iertare.

*

Ion Fettu ne trimite o lungă poezie, cu titlul »Trista noastră trecere«, în care descrie pe lung călătoria la America și apoi adresează cuvinte soției sale, care e acasă cu copii.

Poesia începe astfel:

Plecat-am Doamne de-acasă
Plecat cu inima arsă
Din sălașul părintesc
Fui silit să-l părăsesc
Am lăsat

Doi copii în supărare
Când din satul meu ieșiam
Din inimă greu oftam
Acum ies din casa mea
Cum îmi plânge inima
Scumpii mei dragi copilași
Mă despart de voi vă las
Rămâneți de mine azi
Pe mini să nu mă uitați etc.

Ear' la sfîrșit incheie astfel:

Stau în loc și mă gândesc
Ce să vă mai povestesc
Cine n'are nimica
Să plece 'n America
Ear' cine are ceva
Lase banii la focu
Nu-'și mai cerce norocu

Ear' nevasta draga mea
Asta ne e datoria
Pe Dumnezeu a-'l ruga
Ca să ne dea sănătate
Dintr'a lui bunătate
Ca noi să ne întelnim
Și laolaltă să fim
Copilașii să ni-'i creștem
Și mai spre bine să mergem
Dumnezeu și Precesta
Doară ne va ajuta
Ca să ne ajungem scopul
Dacă ne-am cercat norocul.

Foilor ungurești din Peșta li-se scrie din America, că acolo pentru lucrătorii emigrați din Europa sînt stări foarte triste. Nici Americanii nu capătă lucru, decum emigranții. Multe fabrici au încetat cu lucru. De aceea în timpul din urmă mulți emigranți s'au întors acasă.

La aceste împrejurări facem luători aminte pe acei Români, cari au de gând să ia calea Americii. Să fie cu băgare de seamă!

Invitare de abonament.

Cu 1 Ianuarie 1904 „Foaia Poporului“ a intrat în anul XII al vieții sale. Ca și până acum, așa și în anul acesta, ea cu rîvnă nestramutată și cu interes cald, isvorit din iubire de neam, va continua a lumina, a sfătui și a îmbărbăta poporul român în lupta pentru înaintarea lui pe toate terenele vieții. Ea va fi, ca și în trecut, un prietin sincer și devotat al țăranilor, al meseriașului și a inteligenții dela țeară și va lupta numai și numai pentru binele și lumina rea acestora.

Cuprinsul ei bogat și felurit a făcut, ca să fie considerată ca o sală de cetire, la care după însași mărturisirea cetitorilor, toți cu drag aleargă.

Începînd cu Anul-Nou „Foaia Poporului“ va ieși împodobită cu ilustrații și cu un cuprins tot mai bogat și mai interesant.

„Foaia Poporului“, va lucra și în viitor tot în direcția veche, silindu-se a introduce îmbunătățiri tot mai multe, pentru-ca să fie vrednică de numele ce 'și-a ales. Sîntem convinși deci, că lucrăm, nu în interesul ei propriu, ci al poporului român, a cărui înaintare ne zace tuturor la inimă, când rugăm pe abonații de până acum să o aboneze și mai departe și, mînați de dragoste față de de-aproapele, să îndemne și pe alții ca să o aboneze.

Abonamentele rămân aceleași, și anume:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . . . 4 cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor.
Pentru România, Bulgaria, Rusia și America:
Pe un an întreg . . . . . 10 franci (100).
Pe o jumătate de an . . . . . 5 franci.

Pentru a pute ține bună rînduială, onorații abonați, vechi și noi, sînt rugați a băgă bine de seamă la următoarele

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât pe o jumătate de an, sau pe un an.

Administrațiunea
„Foil Poporului“.

PARTEA ECONOMICĂ

Al XV-lea

Raport general

al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură“ din comitatul Sibiului pentru anul 1902.

(Urmare).

Însoțirea din *Pianul român* la finea anului 1902 a numărat 195 membri, un crescământ de 71 membri față de anul trecut și de 131 dela înființare. Însoțirea are 28 deponenți cu sume dela cor. 100—1200, în total cu cor. 3850.10. Debitori la Însoțire sânt 190 cu minimul de 40 și cu maximul de cor. 1000. Împrumuturile acordate membrilor dau suma de cor. 36.578.—; datoriiile Însoțirii la „Albina“ și la „Vorschussverein“-ul din Sebeșul-săsesc sânt cu cor. 27.200; fondul de rezervă e cu cor. 1636.86. Profitul curat realizat în 1902 a fost cu cor. 989.57.

Însoțirea din *Veștem* în 1902 și-a sporit numărul membrilor la 123, mai mulți ca la înființare cu 81. Sumele împrumutate membrilor ating suma de cor. 18.487, față de cari stau passivele cu cor. 15.742.—; profitul curat a fost cu cor. 265.56, care s'a adaus la fondul de rezervă, ureat astfel la suma de cor. 1007.02.

Însoțirea din *Ilimbav* cu 63 membri, a avut 5 deponenți cu minimul de 40 și cu maximul de 5450 cor, cari dau în total suma de cor. 6372.58. Sumele acordate ca împrumuturi variază între 10 și 950 cor. Acestea dau suma totală de cor. 18.192.70, față de cari stau passivele de cor. 11.400.—, esclusiv depunerile, părțile fundamentale și fondul de rezervă. Profitul curat al anului 1902 s'au împărțit astfel: cor. 296.23 fondului de rezervă, cor. 63.— supradividendă membrilor, cor. 100 nou înființatului fond economic și cor. 40 ajutor școlii de acolo.

Noua însoțire din *Loman*, activată a. tr. cu 41 membri, a avut suma de cor. 870.09 depusă spre fructificare; împrumuturi a acordat în total cor. 2464.— cu sume dela 20—200 cor. În fruntea însoțirii se găsește zelosul paroch Petru Cucuian, ca president și notarul Octavian Berghezan, ca president al comitetului de supraveghere.

Cu multă părere de rău amintim faptul, că neprimind rapoarte dela direcțiunile însoțirii din *Apoldul-român*, *Rechita* și *Bungard*, necesități sfintem a ne lipsi în raportul de față de datele de interes despre activitatea lor.

Industria de casă (lucru de mână femeiesc).

Anul 1902 se numără între anii de mare importanță în istoria dezvoltării industriei noastre de casă. Adunarea monumentelor de artă constituie în întreagă lumea cultă preocupățiunea de căpetenie a bărbaților, chemați a păstra pentru posteritate toate acele lucruri, cari mărturie sânt a gradului de cultură a popoarelor. Industria noastră de casă, după felul confecționării ei, cuprinde monumentele de cari cu drept cuvânt ne putem mândri. Reuniunii noastre modeste și celei a sodalilor români din Sibiu îi revine meritul de a fi făcut frumosul început în direcțiunea adunării monumentelor de adevărată artă din domeniul industriei noastre de casă. Marea expoziție industrială, prima de acest fel la noi, arangiată în zilele din 19—26 Octomvrie n. 1902, adunase la un loc comorile cuprinse în produsul mâinei dibace a țerancei noastre. Acest labirint neîntrecut și bine rangiat, admirat de cei mai competenți în materie de artă, nu putea decât să ne determine la săvârșirea unei lucrări, ce va mărturisii pe multă vreme înainte și despre înțelepciunea și despre dibăcia și despre gustul artistic, ce residă în țerancele noastre.

Albumul nostru de cusături și țesături cu modele originale și albumul litografiat în colori (album polichrom) pe lângă, că păstrează pentru posteritate comorile din industria noastră de casă, ele mai constituie și cartea vie pentru toți aceia, cari din lucrările epocale apreciază gradul de cultură al popoarelor.

Această lucrare, putem zice uriașă, va produce cu belșug efectele sale. Aceste efecte sânt suficiente motive de recompensă a muncii desinteresate, închinată acestei lucrări și a jertfelor bănești, aduse de reuniune pe altarul industriei noastre de casă.

Reuniunile arangiatoare, esponenții, toți spriginitorii expoziției noastre industriale cum și toți aceia, cari cu multă prevenire au pus la dispoziția noastră lucruri vrednice de copiat, se pot mândri cu vrednicia de a fi cooperat la această lucrare monumentală a neamului. Eată motivul, pentru care cu recunoștință datorăm onorabilei noastre adunări generale din a. tr., care, înțelegând rostul acestei lucrări, a pus fără hesitare la dispoziția comitetului întreagă averea bănească a reuniunii noastre. Cum aceasta lucrare a luat dimensiuni mult

mai mari decum o credeam la început și cum fondurile noastre nu vor fi în stare să acopere toate cheltuielile până la terminare — actualei onorabile adunări generale îi va reveni meritul de a fi desvârșit aceasta operă prin faptul, că împlinind rugarea noastră, va binevoi să decreteze în principiu, că comitetului îi stă în voie, ca în cas de mare necesitate să contracteze un eventual împrumut pentru terminarea lucrărilor albumurilor, împrumut, ce să se replătească din vânzările „Albumurilor“.

O espunere mai amănunțită despre însași expoziția cu toate ale ei numeroase amănunte, cum și despre albumurile noastre va forma obiectul principal al raportului nostru de pe a. c. 1903.

Amintim aci, că pentru alegerea lucrurilor, vrednice de copiat respective de tipărit, comitetul a instituit, îndată după încheierea expoziției, o comisiune, consistătoare din presidentul, vice-presidentul Dr. D. P. Barcianu și din secretarul reuniunii cum și din doamnele Otilia D. Comșa, Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Ioana Rebeaga. Conducerea întregii afaceri s'a concretizat presidentului nostru. Încât pentru albumurile litografiate în colori, acestea se pregătesc cu multă îngrijire și cu mult gust artistic în atelierul Iosif Drotleff de aici.

Tot aci mai amintim, că cu scop de a introduce îmbunătățiri în industria de casă și a face începuturile pentru înființarea unei școale industriale de țesătorie, am procurat un *răsboiu mecanic*, mult superior răsboaielor noastre obicnuite. Intre problemele harnicei comune *Seliște*, care în nenumărate rânduri dovezi a dat, că nu cruță nimic, când vorba e de crearea de așezăminte folositoare și prin acestea de a contribui la bună starea și înaintarea noastră economică — industrială, se numără și această afacere de capitală importanță.

Publicațiuni diferite.

Dintre publicațiunile de mai mare interes general, făcute în ziaristica noastră, căreia îi aducem și pe această cale mulțumitele sincere, se numără: circularul ministerial, prin care se oprește importarea din America a plantelor vii, a surceilor nobili, a părților de plante și a bujilor și lăzilor, cari au servit la împachetarea plantelor; publicațiunile magistratului privitoare la poliția de câmp, ce prescrie măsuri de estirparea insectelor stricăcioase pomilor; o parte din consemnarea ministerială despre starea lăptăriilor sătești în 1901 și despre animalele de prăsilă de gen masculin, distribuite în acel an; programele examenelor școlii economice de model a comitatului; condițiunile de licitațiune despre artieli de alimente, de îmbrăcăminte și de nutreț, publicate de comănduirea de honvezi; tariful ministerial despre taxele de solvit pentru examinarea laptelui și a derivatelor lui; date din vieța „Reuniunii economice transilvane săsești“, din cari reiesă, că reuniunea se estinde pe toate comitatele locuite de Sași, e împărțită în despărțăminte și acestea în agenturi comunale; țeranii sași țin a fi lucru de rușine să nu fie membru al reuniunii; despărțământul Sibiu are 1250 membri, în 21 comune, despărțământul are agenturi; din vinderea untului dela lăptăria din Cristian s'a încasat în luna Maiu 2400 cor.; în cerc se găseșc și 4 tovrășii de ouă. În fine diferite alte publicațiuni despre raportorii economici etc.

Școala practică de economie din Seliște.

De datele publicate în raportul nostru premergător despre preparativele făcute în scopul înființării școlii practice de economie din Seliște, începem următoarele:

Comitetul la 15 Martie n. s'a întrunit la ședință, în comuna Seliște, cu scop de-a lua în desbatere lungul și cu multă pricepere alcătuitul plan de organizare al școlii, datorit presidentului Reuniunii noastre. La această ședință au asistat pe lângă presidentul și secretarul Reuniunii, membrii din comitet d-nii Ioan Chirca și Dr. Ioan Stroia, membrii Reuniunii d-nii Petru Draghits, prim-pretor, notarul Nicolae Hențu și directorul școlar Demetriu Lăpădat, toți din Seliște.

(Va urma).

Secerișul de iarnă.

N'ar strica zău, ca economul să mai poată secera și iarna câte odată, de oare ce și așa se întâmplă, că secerișul de vara pe unele locuri nu prea e chiar îmbelșugat, după-cum a fost și anul acesta. Dar' ca să mai putem secera încă odată și iarna în câmp, aceasta pe la noi e cu neputință, ci numai în țările mai călduroase de pe lângă ecuator, unde nu se face iarnă deloc.

După-ce dar' în câmp nu putem secera iarna, să vedem că oare n'am pute secera în casă la căldură, unde nu ne este frig deloc? Deși lucrul acesta li-se va părea poate la unii cu neputință, totuși pe lângă puțină deprindere l-ar pute face și economii nostri, după cum îl fac deja de mult economii de prin alte părți.

Femeile noastre dela sate și până acum au secerat bărbătește și iarna și mai seceră și acum nu numai ziua, ci chiar și noaptea, de cele mai multe ori tot până către miezul nopții. Acest seceriș de iarnă al femeilor noastre, aduce foarte mult folos pentru casă în decursul anului întreg, pentru-că din tortul acela, pe care-l torc ele se fac niște albituri bune și trafnice, cari dacă ar fi cumpărate și acelea, zău nu știu pe ce le-ar pute plăti bietul econom.

Dacă femeile noastre pot să se cere și iarna și după secerișul lor să punem casul, că fiecare familie poate să câștige numai 100 coroane pe an, oare noi bărbații pe lângă îngrijirea vitelor de peste zi, n'am mai pute câștiga și noi măcar de câte un pachet de țabac, după-cum se zice? Eu cred, că și noi am mai pute câștiga câte ceva în serile cele lungi de iarnă, numai voie și ceva deprindere să avem.

Ca și economii nostri să poată secera iarna câtuși de cât, le vine acum într'ajutor însuși ministrul de agricultură, care în anul 1898 a ordonat ținerea alor 11 cursuri pentru industria de casă, la cari au luat parte 500 de ascultători; în anul 1899 a ordonat 44 astfel de cursuri, la cari au luat parte 12.000 de ascultători, ear' în anul 1900 a ordonat 735 de cursuri, la cari au

luat parte și s'au deprins în lucrul de mână la 30 de mii de lucrători.

La cursurile acestea pentru industria de casă se învață și deprind astfel de ramuri, al căror material brut se poate procura fără nici o cheltueală, care se află așa zicând în nemijlocita apropiere a comunei respective și care până acum s'a pierdut mai fără nici un folos practic pentru economie.

Astfel la cursurile numite s'a învățat și deprins împletitul cu nuietele, împletitul cu paie, cu papură și pipirig, apoi facerea de mături, pe unde crește materialul brut de lipsă, facerea deosebitelor perii, pregătirea lucrurilor de bărdășit, ca greble, lioci, furci, loitre, șiregle, scări ș. a.; pregătirea coșnițelor de scânduri, pregătirea lăzilor pentru esportul strugurilor și al poamelor, pregătirea unor anumite unelte de economie și grădinărit.

În ținuturile acelea, pe unde se cultivă poamele într'o măsură mai mare ministrul a ordonat și pentru femei ținerea unor cursuri, în cari se învață și deprind, uscatul poamelor, pregătirea diferitelor dulceturi (lictare) de poame, păstrarea legumilor și a poamelor peste iarnă ș. a.

La cele mai multe din cursurile acestea se pune un deosebit pond pe împletitul nuietelor, de o parte pentru-că acest material brut mai pretutindenea stă să intre în sat, așa de tare să îmbie el economilor, de altă parte pentru că economii au neapărată trebuință de împletitul cu nuiete pentru a-și face lese la loitrele carelor, coșuri de căruțe, funduri, coșerci și altele.

Unii din economii nostri dela sate și până acum au învățat și s'au deprins cu împletitul nuietelor, dar' acestia sânt ca corbii cei albi. Maioritatea, deși poate unii și știu, nu au aplicarea să și împletească nici măcar câte două lese pe loitre, ca să nu le cadă toamna cucuruzul din car, când îl aduc de pe câmp, ci mai bine împletec țepușele cu nuietele, sau că pun coceni, sau chiar țoalele femeilor de pe pat.

În privința aceasta mica comună săsească Cisdăioara de lângă Sibiu, care deși cumpără materialul brut pen-

tru împletitul cu nuietele, ne poate servi de pildă și învățătură. Locuitorii numitei comune cătu-i iarna de lungă, une ori aleargă chiar ei până prin ținuturile cele mai îndepărtate după nuietele, din cari apoi împletec nu numai coșuri simple și vepsite frumos pentru tot felul de căruțe și tot felul de coșerci pe cari partea cea mai mare le au tocmit pe la magazinele militare, parte pe la anumiți neguțători mai mari, ear' femeile lor partea cea mai mare a anului o petrec cu împletitul și cusutul pălăriilor de paie pentru femei.

Locuitorii numitei comune, să și pot fâli apoi, că seceră pe an de câte două-ori, de oare-ce în adevăr așa și fac! Vara vând și transportează cereșele lor gustoase până prin ținuturile cele mai îndepărtate ale țării, ear' iarna pregătesc tot felul de coșuri și coșerci precum am zis și mai sus, așa că câștigul acelora întrece numai iarna pe departe câștigul alor mulți economi de ai nostri de peste vara întreagă.

Ei, dar' Sașii pe cele mai multe locuri au avut o școală practică mai bună ca noi. În școala aceasta au învățat ei să folosească timpul înțelepțește, căci după zisa Englezului: »timpul e ban«. Unii dintre economii nostri, când i ai îndemna mai cu dinadinsul să se deprindă la un asemenea lucru folositor, te-ar apostrofa foarte îndesat cu cuvintele: »doar' n'am ajuns în starea Țiganilor, ca să fac corfe!«

În timpul din urmă s'a lăsat și între unii din economii nostri de pe la sate datina aceea, de-a purta vara pălării de paie. Pălăriile acestea ori și cât ar fi ele de ieftine, totuși costă bani. Și dacă să cumpără mai multe pentru o familie, te pomenești numai, că și-se duc pe fiecare an câteva coroane. Pălăriile acestea nu numai pentru familie, ci chiar și de vânzare, le-ar pute face în decursul iernii un copil de școală, după-ce și-a săvârșit lecțiunea de peste zi.

— Să zice și cu drept cuvânt: »că omul sfințește locul«. Dacă locul e rău plin de scăieți, mărăcini, tufe, buruieni și alte plante stricacioase și economul le stărpește bărbătește, apoi

VESELIA.

— Foița glumeată a »Foi Poporului«. —

Căciula pe o ureche, Române! Să mai lăsăm cele griji și necazuri — lua le-ar Mamonul în spate, că pentru el ar fi bune — și să ne mai veselim și să rîdem, cel puțin atunci, când ne sosește »Veselia«, partea glumeată a »Foi Poporului«. Să fim veseli și să rîdem, căci risul e foarte sănătos. Cu deosebire e bine să rîdă mult oamenii cei slabi, că rîzînd să îngrășă, ear' cei grași asemenea să rîdă, ca să se îngrășe și mai tare.

Să mai tragem câte un frecuș celor puternici, cari ne fac multe strîmbătăți și celor »drepti«, cari stau strîmb, apoi să rîdem de neblejnici și să mai înșiruim pățaniile iubiților nostri — duce-i-ar Han Tătar — Săcui, bă tuți la cap, a poporului ales al lui Faraon, a celui a lui Iehova care nu știe de »frichii«, și altor pripășiți pe la noi.

Să-i pișcăm, să rîdem de pățaniile lor, căci doar risul nu e pe bani, nici nu cade sub dare, ear' dacă toți cei pișcați să vor supăra, nu face nimic, căci ear' le va trece.

Să-i lăsăm să se supere, ear' noi să rîdem și »Veselia« să meargă înainte, să crească, să înflorească. Amin.

Soacra mea.

Tot aud, că soacrele sânt rele și de aceea adese ori sânt și luate peste picior. Și aceasta nu numai la noi, ci și în alte părți, până și în Japonia.

Pe mine asemenea m'a bătut — voiam să zic m'a alduit D zeu cu o soacră, dar' soacră-mea a fost bună, ca pita de orz, așa de bună, încât și lui D zeu i-a plăcut de ea și de curînd i-a dus sufletul în ceruri, ear' eu drept mulțumită pentru bunătatea ei i-am scris pe crucea dela mormînt următoarele:

Soacră-mea aicea zace

Și ea foarte bine face.

Că ceva de mai trăia

Mă ngropa pe mine ea.

Cine nu crede, să vie în cimiterul satului meu, în satul cu plopii și să va putea încredința de acest adevăr.

Criz-Crax.

Țiganul și cioara.

Un Țigan merse-n pădure
Cu o corfă după mure
Și vede din întâmplare
Pe-un arbore foarte mare

Cioară mare scilpicioasă
Tocmai ca el de frumoasă,
Priveste cu dăruire la ea
Cum pe creangă croncănea.

Un Român afurisit
Chiar atunci a nimerit,
Cu pușca o a ochit
De pământ o a trîntit.

Țiganul nemângăiat
Pân' în suflet intristat
De jos o a ridicat
Zicînd cu adinc oftat:

»Porumboiu, porumboiu
Cu ciocul covirtivoiu
Cu coada iataganos
Repede ai picat jos.

»O! sărmană tu ceva
Cum te-a pușcat cineva
Oh! Și eu știu foarte bine
Că cum te numesc pe tine.

aiă, gunoiește seamănă și grapă pământul, atunci acela poate să devină un raiu pământesc: la din contră poate să fie acela cât de bun, dacă nu se lucră și îngrijește rămâne ca un iad, care numai te chinuiește.

Așa stăm și cu secerișul de iarnă s'au industria de casă cum se mai zice. Putem să avem materialul brut de lipsă ca să ne între în curți și în casă, dacă însă noi nu vom pune mâna ca să-l lucrăm: dacă nu vom să ne deprindem iarna, să facem nici măcar o coadă de șecure, de sapă, sau hârleț, o greblă o loică de car, niște fuștei de loitre, sau scară ș. a. ci pentru toate trebuie să plătim: atunci să nu ne prea mirăm că noi bărbații, după-cum am zis și mai sus, nu putem câștiga pe zi iarna, nici măcar prețul unui pachet de țâbac.

Ioan Georgescu.

A 15- adunare generală a „Reuniunii române agricole din Sibiu.”

Dacă Reuniunea noastră agricolă și-ar ținea adunările sale generale după cum se țin de obicei asemenea adunări ale altor așezăminte, anume după un program cât se poate de sec, în cadrele căruia nu încap decât prezentarea raportului despre activitatea din anul trecut și socotelile anuale, apoi darea absolutului și cel mult punctul de program »Propuneri eventuale«, rămas cam de regulă fără obiect, ar fi suficient să înregistrăm, că adunarea s'a ținut la locul și ora obișnuită și după convocatorul publicat.

În cei 15 ani de existență și de rodnică activitatea, Reuniunea agricolă voind să fie la toate ocaziunile cât se poate de folositoare obștei, a introdus obiceiul, ca pe lângă datele cunoscute și acum reasumate, să ia în programul adunării puncte nouă, din acărora desbatere să rezulte pentru comuna, în care adunarea să țină și pentru oaspeții participanți, lucruri și așezăminte nouă și folositoare.

Adunarea din acest an Reuniunea și-a ținut-o Duminecă la 27 Decembrie a. c. în comuna Săcel (lângă Seliște). Din aceasta cauză fruntașii din Săcel

facut-au tot posibilul, ca pentru cinstea dată comunei lor, cu cinste și cu recunoștință să răspundă.

Comitetul central al Reuniunii la aceasta adunare reprezentat a fost prin presidentul D. Comșa, secretarul Vic. Tordășianu din Sibiu și prin membrul din comitet dl Ioan Popescu, proprietar în Sibiel. La sosirea trenului de către Sibiu, reprezentanții Reuniunii au fost întâmpinați de fruntașii comunei, în numele cărora notarul Valeriu Pop ține o frumoasă vorbire de bineventare, căruia îi răspunde presidentul D. Comșa. Dela gară ne am dus apoi cu toții la sfânta biserică tixită de credincioșii comunei și de fruntașii sosiți din comunele învecinate. La finea serviciului divin parochul A. Flucus vestește obștea, că comuna Săcel are astăzi rara fericiere de a primi în sinul său pe cărmăcii unui așezământ anume întemeiat pentru economi, cărmăci, cari nu cruță nici timp, nici osteneală, când vorba este de-a sări în ajutorul plugarului nostru destul de înapoiat în multe privințe. De încheiere sfinția sa roagă pe credincioșii să nu întârzie a lua parte la adunarea, ce se va ținea la orele 11 a. m. în marea sală a școlii.

Intruniți în școală bărbați, femei și copiii de școală, presidentul Comșa trece în revistă lucrările mai de căpetenie săvârșite de Reuniune în timpul de 15 ani, de când un mănunchi de bărbați cu durere către neam, ființă au dat acestui așezământ folositor, care chemare are să lucreze pentru bunăstarea și înflorirea țeranului nostru agricultor. Mulțumește pentru buna primire și, punând în vedere, că pe lângă obiectele ținătoare de adunarea generală propriu zisă, astăzi se va mai vorbi și despre lucruri de interes economic general, între cari și despre însemnătatea însoțirilor de credit sătești după sistemul »Raiffeisen«, — declară adunarea deschisă.

Secretarul Reunei, dl Vic. Tordășianu, făcând un reasumat din raportul general, tipărit și distribuit între cei prezenți, arată, că comitetul Reuniunii în anul 1902 s'a prezentat în 3 comune (Porcești, Mag și Nucet) la în-

truniri agricole, dintre cari în comuna Porcești s'a pus temeiul unui pomot pentru toți proprietarii de acolo; în Mag și Nucet s'a înființat câte o însoțire de credit sistem Raiffeisen. Cea din Nucet s'a activat în a. c., ear' cea din Mag încă nu și-a înaintat actele spre înregistrarea firmei. În comuna Mohu comitetul a plantat în grădinile membrilor de-acolo câte un altoi măr pătăl, dăruit de Reuniune; în comuna Pianulromân, comitetul a ținut cursul de altoit pomi și în fine în comuna Seliște s'a tractat pe larg chestia întemeierii școlii practice de economie de-acolo.

În 1902 comitetul a dăruit membrului Reuniunii, dlui Nicolae Iosif, învățător în Aciliu, o vițea rassa »Pinzgau«, ear' membrului Ioan Stănuț din Ilimbav i-a dăruit vițeaua pusă la dispoziția comitetului de Petru Sopa din Fofeldea, drept prima prăsilă a vițelei ce i-s'a dăruit în 1900. Tot în 1902 membrilor Ioan și Moise Beu din Apoldulromân, li-s'a dăruit 2 oi de rassa »Frislandeză«. Cu galițe au fost dăruit membrului Ioan Tipeiu, protopresb. emer. în Sebeșul-săs. Mai făcând mențiune despre activitatea însoțirilor de credit sătești și de tovrășiile agricole, întemeiate cu concursul comitetului, insistă asupra marelui eveniment: *exposiția industrială*, arangiată în 1902 de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« *exposiție*, ce va ridica industria de casă (lucru de mână femeiesc) la rangul industriei profesionale. Prin răspândirea în lumea cultă a albumurilor de cusături și țesături litografiate în colorii, cunoscută să se face deșteptăciunea, în larga lume dibăcia și gustul cu adevărat artistic al femeii noastre. Prin introducerea reșboaielor mecanice și mai pe sus de toate prin întemeierea unei școli industriale de țesătorie, pentru economul nostru deschide-se va un nou și bogat izvor de câștig etc.

Raportul luat de adunare la cunoștință, în scopul censurării socotelilor s'a emis comisiunea consistătoare din membrii Giurgiu, director școlar în Orlat, Bratu, dir. școl. în Tilișca, N. Iosif, inv. în Aciliu și V. Pop, notar în Săcel.

»Numai mie nu-mi convine
Ca să-ți zic ție pe nume
Căci mă păcălesc pe mine
Ca să tac, cred că-i mai bine.

Și Țiganul supărat
Cioara-n sîn o a băgat
Cătră casă a plecat
Și cu drag o a mâncat.

T. Borza.

Știți pe Moriș.

— Anecdota —

Știți pe Moriș? Vă rog spuneți!
Cum să nu-l știți, ori mințiți?
El e bogătanul care de mult, de mult n'are dinți.
Apoi chiar dacă nu știți,
Pentru ce-i el fără dinți,
Am să vă esplic îndată.
M'ascultați, că să mă bată
D-zeu de nu spun drept,
Eată și pun mâna 'n piept
Vă și spun dar' de Moisachi
Că și el a avut dinți,
Dar' a pățito-o odată.

De n'o fi drept ziceți: minți!
Cum Ovrei ăștia lacomi
Cutrieră-n toate sate,
Așa Moriș cel cu dinții
Ce nu suferea chiar toate
'Și-a făcut o crismă mică
„I-satul nost lângă drum,
Că ori cine s'abate
Să se-'mbete, 'mbete tun.
Ion pățitul, știți-'l doar'
El încă s'a abătut
Pe la cărcima lui Moisachi
Și s'apucă de beut.
Trei zile beut'a întruna,
Pân' vinarsul s'a gătat,
Ear' a treia zi s'ermanul,
Abia să mișcă de beat,
Cerea din nou dar' de unde!
Moisachi nu mai avea,
Și acum își cerea plata,
Ear' Ion 'mi-ți-'l și croia
Cu pumni, c'o bătă mare
Infunda la jidănaș.
Bătea-'l fără de cruțare,

Știți, ca omul nevoiaș.
Dinții i-au rămas pe jos,
Ruchela îi aduna
Și haid' iute la oraș
Pe Ion în legea-'l da.
Dar' aceia dela lege,
Dacă au spus ce s'a 'têmplat,
Iau țipat pe ușă afară
Și așa le-a cuvântat:
'Nu dinții, ci chiar și ochii
A trebuit să ții scoată,
De ce 'l-ai ținut trei zile,
Pân' 'ți-a golit butea toată!»

Ș'apoi d'atunci dragii mei,
Să fiu căne de mințesc
Bietul Moriș n'are dinți
Ș'acum toți îl poreclesc:
Știrbul legii îl numesc.
Nu aici în țeara noastră, asta lege s'antêmplat
Că doar' știți, că pe la noi li mai rău de judecat
Aici jidani sunt domni, eară noi de spânzurat.

Chimn.

Înainte de-a-și termina comisiunea agendele sale, adunarea exprimă condeșnță prin ridicare pentru decedații membri ai Reuniunii, 'i-a la cunoștință numirea membrului din comitet, a dlui *Pant. Lucuța*, de vice-president în locul mult regretatului fost vice-president Dr. D. P. Barcianu și întregirea comitetului prin numirea dlui *P. Draghiș*, prim-pretor, de membru în comitet. Conform punctului 3 și 4 din programul cuprins în convocător, presidentul Comșa ne vorbește despre cultura nutrețurilor măestrite (trifoiu, luțernă, napi etc.), cari chiermate sânt a ne înbogăți și grajdurile și pungile. În ce privește reînființarea viilor afacerea se lasă în îngrijirea școalei economice, ce e în înființare în Seliște, pentru a cărei susținere comitetul Reuniunii a esoperat dela comisia economică a comitatului, o subvenție anuală de 1600 coroane.

Trecându-se la punctul privitor la însemnătatea »Înșoțirilor de credit sătești sistem Raiffeisen«, pentru care Săcelenii erau bine pregătiți dela întrunirea agricolă, ținută a. tr. în Mag, după-ce presidentul Comșa espune roadele, la care au ajuns Înșoțirile până aci alcătuite, apelează la fruntași să pună temei și în Săcel unei asemenea Înșoțiri. La acest obiect mai iau cuvântul învățătorul N. Iosif, cas al Înșoțirii din Aciliu și secretarul V. Tordășianu, după ceia-ce fruntașii hotărăsc înființarea Înșoțirii, la care s'au înscris aproape 50 proprietari, cari s'au și declarat încă în cursul adunării de adunare generală constituantă. S'a ales president al Înșoțirii not. Val. Pop, president al comitetului de supraveghere parochul A. Flucuș, ear' în direcțiune și în consiliul de supraveghere aleși au fost tot fruntași unul ca unul. Cassar a fost proclamat marele proprietar *Gligor' Dancu* cu proprietăți în Rusia, România și în comuna Săcel. Dinsul a oferit drept garanție un libel cu 10.000 cor depunere la »Cassa de păstrare din Seliște« Pusă în astfel de mâni soarta Înșoțirii din Săcel, ea va fi un mijloc de ridicarea morală și materială a Săcelenilor.

Comisiunea de revisiune într'aceea prin raportorul seu Bratu propune, ear' adunarea dă comitetului absolutoriul pentru rațiociniile pro 1902, încuviințază budgetul pro 1904 și exprimă mulțumită protocolară comitetului central pentru lucrările sale închinare binelui țeranului nostru.

Bogatul banchet, început după orele 4 d. a, nou privilegiu a fost de-a continua lucrările săvârșite în cursul adunării generale. Aci s'a vorbit despre chiermarea, ce o are Înșoțirea, despre dragostea, ce trebuie să unească la împreună lucrare pe inteligentul și pe țeranul nostru, dacă vorba este ca lucrarea noastră roade să aducă. În cursul banchetului domnul Gligore Dancu se înscrie în șirul membrilor pe vieață ai Reuniunii, solvind taxa de 80 cor., ear' alți fruntași primiți au fost în șirul membrilor ordinari.

Adunarea din Săcel ne-a servit cu o dovadă mai mult, cât de folositoare este Reuniunea noastră agricolă, mai

ales acum, când chestiunile economice au să cuprindă un loc din ce în ce de mai mare însemnătate în transformățiunea actuală a poporului dela sate. De încheiere mai remarc, că d-na Aurelia Pop n. Florian, Flucuș Dicu, Dancu, Patachi, Iosif (Aciliu) și d-șoara Macrea au ținut să asiste în tot timpul la lucrările Reuniunii.

»Neghiuă«.

Știri economice, comere., jurid., industr.

Roada de hemeiu în 1903. După statistica oficială în Ungaria în 1903 s'a cultivat hemeiu pe 688 jugere cat. cari au dat roadă de 2534 măji metr. Din aceste jumătate s'a cultivat în Ardeal, anume 334 jugere cu o roadă de 1324 m. m. Centrul cultivării hemeiului în Ardeal este Sighișoara și jur Jugerul a dat în general 348 chlgr. (în Ardeal 392), dar' au dat unele jugere și câte 8—10 măji metriche. Peste jumătate din roadă, s'a vândut în Austria (55%.); 25% la fabricile de bere din patrie, 10 % în Germania etc. Venitul total al unui juger a fost 1165 cor. venitul curat 665 cor.

Pomăritul la noi. În 1892 se aflau în Ungaria 5 școale de pomărit, ținute de stat pe un pământ de 100 jugere (pogoane); la 10 ani în 1902 numărul crescuse la 25, pe 463,304 jugere. În 1895 s'a găsit în ființă 60 de milioane de pomi roditori; de atunci s'au mai sădit 10 milioane de pomi altoiți. Pe lângă înmulțirea pomilor, li s'a îmbunătățit și calitatea, căci s'au împărțit altoi de soiuri tot mai bune. În 1895 se exportau poame cam de 2 milioane cor. anual; acum s'a ajuns la 4—5 milioane de coroane pe an.

Declarațiunile de estabulare (destabulare) date în scopul stergerii dreptului de ipotecă întabulat pentru asigurarea împrumuturilor cambiale ale societăților pe acțiuni, ale institutelor de bani și ale reuniunilor, sânt a se timbra cu timbru de 1 cor. (decisiune a judecătoriei administrative financiare nr. 20/886). Tot astfel sânt a se timbra și declarațiunile date de privați (decisiune a aceleiași judecătorii nr. 1024/888). Dacă însă în declarațiune se cuitează totodată și plățirea datoriei, atunci ea trebuie timbrată după scala II (Din »Revista Economică« nr. 52).

Opreliște sistată. Guvernul Austriac a ridicat opreliștea de-a să duce vite corinute din mai multe ținuturi ale Ungariei în Austria. Între aceste sânt și următoarele cercuri din părțile locuite de Români: cercurile Hust, Taracviz și Tecső din comitatul Maramureș și cercul Seini din Sătmar. În aceste locuri încetând boala de unghii și de gură, vitele pot fi transportate în Austria.

Plângerile lucrătorilor. Ministrul de comereiu a provocat autoritățile industriale să asculte numai decât ori-ce cereri de ale lucrătorilor, să le pertracteze deosebit și să le resoalve după putință în aceeași zi, în care au fost înaintate.

CRONICĂ.

Prelegeri publice. În Sibiu s'au ținut de curând prelegeri publice românești — în fiecare Duminecă. Prelegerile s'au ținut în sala comitatului. Dumineca trecută a ținut o interesantă prelegere dl. Dr. Petru Șpan despre: Rolul poveștilor în educațiune.

Căștigarea unui proces însemnat. »Tel, rom.« scrie: Credem a face plăcere și onoratului nostru public, arătându-'i că astăzi a primit I. P. Sfințitul nostru părinte metropolit, prin dl. avocat al nostru Dr. Emil Babeș, sentința tribunalului reg. din Budapesta dno 23 ale curentei, nr. 44540 prin care la fundățiunea de stipendii înființată la Carloviț de fericitul Ioan Trandafir și soție-sa Maria, încă înainte de despărțirea noastră de ierarhia sârbă, s'a recunoscut și metropoliei noastre de ortodoxe dreptul pe jumătate din valoarea ei, constătătoare din câteva sute de mii de coroane, și aflătoare în posesiunea metropoliei din Carloviț.

Moartea unui fispan. Săptămâna aceasta a răposat în Deva comitele suprem al comitatului Hunedoarei, Barcsay Kálmán, în vârstă de 64 ani. Răposatul a fost vicespan în comitatul Hunedoarei, deputat dietal (ales în Hațeg și apoi în Deva) ear' de doi ani a fost numit comite suprem în Deva.

Omor din gelosie. În Maramureș s'a întâmplat un omor în 30 Dec. Un industriaș Csik Gyula a junghiat în o cărcimă pe un soldat, cu numele Ioan Starcu, care 'și-a dat sufletul numai deecât. Causa uciderii a fost gelosia; ucigașul e numai de 20 de ani.

Al 46-lea. Cassariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu« a solvit moștenitbrilor legali ai răposatei Eva Imbăruș n. Pinciu, fost membru al numitei Reuniuni ajutorul statutar. Acesta este al 46 lea cas de moarte în sinul Reuniunii noastre de înmormântare.

Tulburare în Torac. Săptămâna trecută, Miercuri s'a făcut alegerea de primar în Toracul-mic (comit. Torontal). Socialiștii au avut un candidat, să zice, că un cocș, pe care însă pretorul n'a voit să-l candidizeze, ci a candidat pe Toma Popii. De frica socialiștilor însă numai 8 inși și-au dat votul și pretorul a declarat de ales pe Popii, cu aceste 8 voturi. Din pricina aceasta socialiștii au făcut tulburări. Oamenii sânt foarte agitați.

A greșit. În a doua zi a Crăciunului catolic Kis Lajos, de loc din satul Tebea, mergea cătră casă din Căpuș; cu el era și o femeie. De odată sări din șanțul drumului un om și toacă în cap pe Kis cu o sapă, apoi fugi pe aci 'ncolo. În urmă au aflat, că făptuitorul este Ioan Teban din Căpuș, dar' el zice, că nu a voit să 'l toace în cap pe Kis, cu care n'a avut nimic; el 'l-a confundat cu un altul, adecă 'și-a greșit omul, Kis a murit.

Despre lucrurile din Sârbia să scriu prin foi multe neadevăruri. Între altele s'a scris mai înainte, că regele Petru ar fi stat în înțelegere cu ucigașii regelui Alexandru și le-ar fi scris și o epistolă de încurajare. Acum foaia oficială sârbescă »Samonprava« declară de minciună aceasta știre și face cunoscut, că un om bogat a pus un premiu de 10 mii de franci pentru acela, care va putea arăta și numai o copie a preținsei epistole, cu scrișoarea regelui Petru.

Musica bisericească. Am dat știrea, că Papa Piu X. voiește să reformeze cântările și musica bisericească așa, ca ea să nu mai aibă părți de operă sau operetă, ba chiar și de melodii populare, cum e d. e. în Italia. Papa vrea, ca musica bisericească să fie serioasă, impunătoare și maiestrosă. Între altele Papa dispune, ca textul cântărilor bisericești să fie numai latinesc, apoi oprește corurile de femei și dispune, ca aceste să fie înlocuite prin coruri de copii.

Nou abonament. Cu 1-a Ian. 1904. deschidem un nou abonament la „Foia Poporului“ cum se vede aceasta în alt loc al foii. Totodată, on. abonați pot trimite și prețul „Călimdarul Poporului“ (46 bani = 23 cr. de un exemplar) având astfel a plăti numai odată portul postal pentru bani.

Bilete de cununie și de vizită. La tipografia noastră au sosit cele mai moderne și mai elegante bilete pentru anunțuri de cununie și bilete de vizită. Comandele se fac prompt și cu prețurile cele mai moderate.

Advocat nou. Dl Dr. Andrei Doboși face cunoscut, că și-a deschis cancelarie advocațională în Sătmar (Str. Rákoczy nr. 39). Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra noului avocat.

Plata notarilor. Prim-ministrul Tisza a cerut dela vice spani date despre plățile notarilor comunali și cercuali, cu scop ca să reguleze plățile acestora. Datele au sosit cu sfârșitul anului la minister și acum se va face calculație, că ce sumă se va recere pentru regularea plăților, De minim de plată se va lua probabil plata mijlocie de acum a notarilor și la acei notari, cari nu au aceasta plată li-se va da întregire dela stat.

Daruri de Crăciun — sêracilor nostri. La listele ce au circulat în scopul adunării de bani, vestminte, alimente, ce s'au împărțit în ajunul Nașterii Domnului între sârăcii nostri, au binevoit a dăru: dl Pantaleon Luca, căpitan, c. și r. în pensiune, 10 cor.; dl Sa dl Gustav Thalman, comite suprem, 6 cor.; d-nele M. Penciu, Eleonora de Lemény și Irina Fincu născ Zăhan, d-nii Iosif Șuluțiu, v.-presid. »Asociațiunii«, Ioan Papiu, ppresb. și Dr. Eusebiu R. Roșca, dir. semin., câte 2 cor.; d-na Alexandrina Rusu, 4 cor.; d-na Ana Toban, 40 bani; dl Radu Ardelea, funcț. la »Albina« un rind de vestminte com. t. »Concordia«, societate comercială, diverse articole în preț de 30 cor., Maria Poparad, comerciantă din Viștea-inf. 2 cor.; R. Dâmboiu, funcț., la »Albina«, 1 cor. Irimie Purece, măiestru lăcătuș 3 cor.; Iosif Barbu, restaurateurul dela »Bierhalle« prin cassetă 13 cor. 20 bani Constatăm cu vie mulțumire, că d-na Elisaveta Florian, originară din Fofeldea, desvoaltă zel laudabil în scopul colectării, o jerfă aceasta adusă și memorie, decedatului ei prim soț Simion Marcu, fost comerciant în Fofeldea și binefăcător al bisericăi de-acolo.

Serate de-ale meseriașilor români. Joi la 21 Decembrie n. 1903 s'a ținut în localitățile, »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, ședința literară a 12-a Despre aceasta ședință binereușită vom da raport în numărul proxim.

Anul 1904. Preste câteva zile vom intra în anul 1904. Anul acesta e an visect, deci are cu o zi mai mult, ca alți ani, anume 366 de zile. Ziua aceasta se adaugă la luna Făurar, care astfel va avea 29 de zile. Băiații, cari se vor naște în ziua aceasta, își vor putea sêrba ziua nașterii tot numai la câte 4 ani, fiindcă tot numai la 4 ani are Februarie 29 de zile. Prorocii vremii spun, că anul 1904 va fi mai mult uscat decât umed sau ploios.

De altcum dorim, ca poporul românesc în noul an să-și meargă toate vrerile în plin.

Pentru notari. Avisăm pe domnii notari comunali și cercuali, că tipăriturile de lipsă în cancelariile notariale, de ori-ce fel, se află în librăria dlui L. Budovski, Sibiu, strada Cisnădiei, nr. 27.

Credință deșartă. Foia »Elenzék« din Cluj scrie, că zece locuitori din Rotărești (Bihor), prostiți de femei, că de curând repositatul Nicolae Vidigan s'ar fi făcut strigoiu și li-ar strica vacile, au mers noaptea în cimiteriu și desgropând pe Vidigan i-au scos inima și au ținut-o pe crucea mormântului, pentru ca astfel se iee puterea strigoului. Autoritățile civile au introdus deja cercetare contra tuturor făptuitorilor. — E trist că oamenii mai cred în bazaconii, cum sânt strigoii, vêrcolacii, etc. de cari n'au fost nici când, și nici nu sânt.

Convocare. În sensul statutelor, convocăm adunarea generală a »Reuniunii de cântări« din Șomcuta-mare, pe ziua de 31 Ianuarie 1904 st. n. la 1/2 3 ore p. m. în localitatea școlii române confesionale din loc Șomcuta-mare, în 2 Ianuarie 1904. Nicolau Nyilvan, president; Ioan Butean, notar inst.

Rêsbunarea unui scriitor. În comuna Nemet-Poruba (com. Liptau) era aplicat provisor ca scriitor un anumit George Hance. Pentru purtarea sa rea i sa abzis postul cu 31 Dec. 1903. În urma acesteia scriitorul a hotărît să-și rêsbune. Luni dimineața a intrat în cancelaria comunală și a descărcat trei gloanțe de revolver, nimerind pe sub-notarul, pe primarul și pe servitor. Vice-notarul a murit îndată, primarul și servitorul trag de moarte. Hance a fost prins și predat gendarmilor.

Puterile și ucigașii regelui Alexandru. Între guvernele Rusiei, Germaniei și Austro-Ungariei decurg pertractări cu privire la aceea că cum s'ar pune capăt stărilor ne-suferite din Sêrbia. Sê crede, că regele Petru va fi provocat să alunge din jurul său și dela curte pe toți acei oficeri, cari au fost părtași la omorul părechii regale. Dacă acesta nu se va face, puterile anumite vor rupe ori-ce legătură diplomatică cu Sêrbia.

Deputat omorît. Deputatul dietal Pavel Eremici a fost omorît Marți în 5 Ian. c. în Chichinda-mare de câtră doi feciori țêrani frații Sibul. Aceștia au pușcat pe uliță de 5 ori asupra lui și când Eremici a voit să scape în o boltă, l-au prins și l-au omorît cu niște ciomege de fier. Frații Sibul, cari au fost arestați, au omorît pe Eremici din rêsbunare fiindcă tatăl lor a pierdut un proces față de el. Eremici a fost de 60 ani, de naționalitate sêrb și deputat dela 1901.

O grozavă catastrofă În marele oraș Chicago (America de nord) s'a întâmplat în 30 Dec. tr. o uriașă renorocire. În seara acelei zile s'a aprins teatrul Iroquois pe când era reprezentăție și teatrul ticsit de oameni. Focul s'a iscat pe bină și s'a lăit cu o repreziciune nimitoare. Oamenii îngroziți au dat să scape și s'a născut o vâlmășeală de nedescris. Mulți oameni și cu deosebire copii și femei au fost călcați în picioare, alții au ars sau a fost nădușiți. În total au murit 587 de oameni. Orașul întreg e în doliu. Nu este aproape nici o familie, care se nu jelească pe cineva.

Producțiuni și petreceri.

In Bucium.

Învêțătorii rom, din prot. Almașului și inteligența română va aranja în 14 Ian st. n. (Anul Nou) în școala gr.-cat. din Bucium (Varmezd) o petrecere de iarnă împreunată cu concert și producțiune declamatorică-teatrală. Venitul curat e destinat parte în favorul bisericii din loc, parte pentru masa studenților.

In Șard.

Tinerimea inteligentă română din Șard și jur va aranja o producțiune declamatorică-teatrală urmată de dans, la 1/14 Ianuar 1904 (Anul-nou) în sala din loc. Venitul curat e destinat pentru școală.

Programa; »Moartea lui Gelu«, poesie de G. Coșbuc. — »Nobila cerșitoare« comedie într'un act de V. Alexandri. — »La oglindă« poesie de G. Coșbuc. — »Pe vêzute« monolog de Dușu. După producțiune urmează joc.

In Viștea-inf.

»Reuniunea pentru biblioteca populară din Viștea-inferioară« va aranja în 1/14 Ian. (seara de Anul-Nou) 1904 în sala »Ospêtării Șandru« din Viștea-inf. o producțiune populară. Eventualul profit e destinat în părți egale: »Reuniunii pentru biblioteca populară« și »Fondului școlar de premii«.

Program: »După rêsboiu«, comedie într'un act de D. C. Ollanescu — »Tot găina cântă« comedie într'un act de T. Alexi. După producțiune urmează joc.

Ghîcitură

de Florian Lupsat (Ilva-mare).

Un părinte trimite copilul său la têrg cu 100 coroane. Din suma aceasta copilul are să cumpere 100 drb de vite și anume: un bou cu 5 cor., o vacă cu 1 cor. o oaie cu 10 bani. Întrebarea câți boi, câte vaci și câte oi a trebuit să cumpere respectivul copil? Terminalul deslegării e 25 Ian. n. c. Între deslegători să vor sorti două cărți, ca premii.

Dela teatru.

Sâmbătă seara a fost beneficinl cunoscutului și plăcutului actor dl Franz Redl. S'a reprezentat piesa: »Mein Leopold«, Subiectul, care e luat din vieța de toate zilele, e următorul: Un anumit Weigel, un ciobotar bogat, are un fiu și o fiică; nu-i iubește însă deopotrivă. Pe fiul îl iubește foarte tare și e în stare să facă cele mai mari nebunii pentru el. Un conducător de atelier de-a lui, cere pe fiica-sa; el nu se învoiește la aceasta, dar' ea totuși se mărită după el. În decurs de cinci ani Weigel ajunge la ruină prin fiul său, care atunci ia calea la America. Bêtrânul, ca să apere de rușine pe fiul său lucră ca simplu ciobotar în sêrăcie și luptă cu toate greutățile vieții, ca să plătească un cambiu falsificat de fiul său. În sârăcia aceasta el se întâlnește cu o prietină de-a Clării, fiica sa, și aceasta, făcându-și milă de el, îl duce la fiica-sa unde apoi se împacă cu bărbatul Clarei, fostul conducător al atelierului său. Rola principală a avut-o beneficiantul Dl Redl, care prin jocul lui a obținut multe aplause. Mulțumită popularității lui, teatrul a fost ticsit grozav.

Seria beneficiurilor urmează. Marți seara s'a dat piesa: »Pîncesa Vjera« în beneficiul actriței Luise Kunst, cu concursul actriței, venite din Viena, Bettina Mehler. Subiectul e luat din vieța aristocrațiilor, stri cați până în mēduvă, căroră nimic nu le este sfânt, și cari pentru îndeplinirea capriciilor lor calcă toate drepturile în picioare.

Joi seara s'a dat piesa »Die Tochter Belials«, comedie în 5 acte. În piesa aceasta a pășit pentru ultima oră Bettina Mehler pe bină aici în Sibiu. Rolul principal l'a avut ea și la jucat cu o siguranță admirabilă. Săve beneficiilor urmează săptămâna viitoare.

Glg.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

A. D. inv. inv. Cătina. La librăria archid. (Sibiu) Costă 8 cor. și porto rec 50 bani.

G. Cr. în G. Taigheș. Avem legea com costă 1 cor. Calindarul 46 bani. Noutăți primim.

Ab. nr. 2071. »Zar. și Munții ap.« costă 2 cor. și porto 20 bani.

P. P. în New Castl Pa. Espedat. Cartez lui Iancu 1 cor. 15 bani. În curând va ieși o nouă bibliotecă populară.

S. P. în S. Mulțumite. An nou fericit

Proprietar, editor și redactor responsabil:
Silvestru Moldovan.

Tiparul »Tipografia« Iosif Marschall.

Mătasă pentru baluri

dela 60 cr. in sus p. metru; ultime noiități Franco și cu vama plătită, liferată în casă. Asortiment bogat de mostre cu reintoarcerea poștei.

Henneberg,

3 1—30 fabricant de mătasă Zürich

Mașină de vânzare.

Din cauza retragerii mele dela economie, pe lângă alte unelte economice, am de vânzare o mașină de imblăt, complet mână de un motor de benzin de 4 puteri de cai, sistem nou din Germania (patent), ușoară de purtat care mână pe 10 oare 120—160 clăi de grâu, alege grâul etc. foarte bine fără periclu de foc. Se poate mână fără de mașinist și pe oară trebuie numai 2 chlgr. benzin (1 chlgr. benzin costă 8 cr.), se vinde cu condițiuni favorabile. Doritorii de a cumpăra această mașină sunt rugați a se presenta în persoană la subscrisul, unde se poate vedea mașina și în cas de terg pot căpeta și informațiunile necesare.

Moise Oprisiu,

comerciant și proprietar în
Armeni u. p. Ladamos.

195 3—3

Mijlocul Palais

pentru întinerirea părului

redă părului încărunțit culoarea originală. Nu colorează pielea capului, nu petează albiturile și are deosebitul avantaj, că întărește locul părului de cap și e cu totul nevătmător. 179 5—6

Prețul unui flacon cor. 2.

Deposit principal în Budapesta: la farmacistul Otto Petri I. Atilla körut Nr. 51.

In Librăria lui W. Krafft

în Sibiu

se află 203 2—2

Calendarele pentru anul 1904:

- „Amicul Poporului“ de I. Popovici. Prețul 60 fil., cu trimiterea francată 80 fil.
- „Posnașul“, umoristic. Prețul 50 fil., cu trimiterea francată 70 fil.
- „Săteanului“. Prețul numai 25 fileri, cu trimiterea francată 30 fil.
- „Cu litere civile“. Prețul 40 fil., cu trim. franc. 45 fil.

Din România:

- „Minervei“. Prețul 1.25, cu trim. franc. 1.45.
- „Lumea ilustrată“. Prețul 1.30, cu trim. franc. 1.50.
- „Lumea ilustrată“. Ediție populară. Prețul 80, cu trimiterea francată 90 fil.
- „Almanahul folositor“. Prețul 1.30, cu trimiterea francată 1.50.
- „Pentru toți fii rom.“ Prețul 1.— cu trim. franc. 1.20.
- „Bisericesc ortodox“ de Archiereul Sofronie Vulpescu Craioveanul. Prețul 2.—, cu trim. fr. 2.20.
- „American“ sau „Bloc“. Prețul 20 fil., cu trimiterea franc. 1.—.

Cadouri de Crăciun

cum sunt servisirile de bere, vin, apă, ligueur, cafea, teie, moca și de mâncări, precum și alte obiecte de sticlă, porțelan și olărie, în asortiment foarte bogat și cu prețuri recunoscute de ieftine recomandă

Negustoria de sticlă, porțelan și olărie

I Scherbaum

Piața mică nr. 2

Atrag atenția cu deosebire asupra picturilor mele. Fiecare obiect poate fi provăzut cu nume, monogram ori inscripție, ce e dorește cineva.

201 2—3

Vânzare totală

Incunoștiință de judecatorie!

În urma desfacerii negustoriei văduvei I. Morawetz, onor. public li-se ofere ocazia rară de-a face cumpărări ieftine pentru

Sesonul de Crăciun și Anul-Nou,
de oare-ce toate

Obiectele de aur, argint și juvaere

aflătoare în deposit se vând cu prețul original.

Cu toată stima

I. Morawetz

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 14.

204 2—3

Vânzare totală!

Vânzare totală!

Reparaturi se iau ca și mai na'nte.

Liferantul curții ces. și reg. Expoziția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și papuci,

cel mai bun din lume, se svântă curând, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Înființat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

102 13—26

Se capătă în toate locurile.

George Schenker & Fiu

Fabrică de spirt și deposit liber de spirt

Sibiu, — Hermannstadt, — Nagyszeben.

Ofer rămânând liber, contra netto casa și dela fabrică sau deposit liber

ff. 96% Spirtrafinade, ... pr. 10.000 Lt. % Cor. 1.50

ff 93% Spirt crud. . . . . „ „ „ „ „ 1.48

ff Licheuri de tot soiul, apoi rachiuri sau rum obicnuit la luarea unui sortiment de 25 Lit. sau și 25 Lit. de o calitate pe litră „ 1—

La procurarea cu rambursa de spirt sau raffinate este de dat ca arvonă pentru dările corăspunzătoare de fiecare Lit Cor. I.—. 112 11—52

Institut de credit funciar din Sibiu.

Strada Pintenului nr. 2.

Imprumuturi hipotecare pe anuități.

Scrisuri funciare,
scutite de dări.

ce se pot lombarda la banca austro-ungară, se pot depune la toate tribunalele ungare de stat drept cautiune și vadiu și ca cauțiun de căsătorii militare.

Depuneri spre fructificare.

Dajdia la interesele dela depuneri o plătește institutul.

Escomptare de cambii.

Avansuri pe efecte publice.

Credite de cont-curent contra intabulări și altă garanță.

Esecutarea

de fiecare afaceri de bancă și de zarafie prin
Cassa de schimb

Sub condițiuni culante, mai cu seama:

cumpărarea și vânzarea de efecte publice
monete străine,

răscumpărarea cupoanelor și efectelor sortate,

incasarea de cambii, checuri și asemnări,

predarea de asemnări și bilete de credit
pentru străinătate,

ingrijirea de coale de cupoane.

luarea efectelor în deposit spre păstrare,

inchirierea de resorturi de casse de fer

(safe deposits), sigure contra incendiului
și a spargerii, etc. 140 6—26

Informațiuni amenunțite se dau cu bunăvoință și fără spese.

Futuror stimateiilor cunoscuți dorește
ft noroc la Anul-Nou

Carol Halmen

Inspectorul băncii de asig.
„Transilvania” în Sibiu.

1-1

Pâne de casă

lbă, semialbă și neagră de

bunătate escelentă la

Gustav Fabritius,

Sibiu, strada Turnului nr. 9.

06 1-

Să trimită și acasă.

Atelier fotografic Mysz

Sibiu, str. Măcelarilor nr. 6, (în fața cu hotel Meltzer).

Recomandă atelierul meu aranjat în conformitate cu timpul modern pentru confecționare de icone mărite în fotografie și pictură în oleu, precum și pentru tot felul de fotografii.

	bucăți					
	1	3	6	12	18	24
Portret format visit	1.20	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50
Figura întreagă format visit	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00
Format Makart mic	1.60	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00
Cabinet	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50
Makart mare	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00
Boudoir	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00

Prețuri în florini.

Atrag deosebită atențiune la prețurile ieftine și la escutarea frumoasă a iconelor.
Grupe de familii, școală, reuniuni ș. a. se escută cu prețuri extraordinare ieftine.

184 4-10

Ca cadou de

Crăciun și Anul-Nou

395 bucăți cu fl. 1.85.

Un orologiu escelent și elegant, cu garanță că umblă bine și în 24 de ore numai odată trebuie tras, împreună cu un lanț aurit; un admirabil ac de orăvată cu brillant-simili; un inel aurit cu peatră limit. pentru domni ori dame; o garnitură admirabilă, constătătoare din bumbi de manșete, guler și un piept, gar. 3%, aur-double, 6 bucăți batiste de buzunar, gar. de in; unelte de scris

elegante de mizer. o etui de cglingă de toaletă cu un pepten frumos; un săpun de toaletă aromatic; o carte de notițe legată; 12 bucăți de bilete artistice a bărbaților renumiți ai secolului trecut, 72 buc. pene de cancelarie engleze și încă 290 bucăți diverse, cari sunt folosite în casă, sunt gratis

Trimiterea cu rambursă sau cu plată înainte prin casa de esport
H. Spingarn, Cracovia, nr. 80.

La cumpărare de două pachete dau gratis un frumos briceag de buzunar, cu două tășuri La mai mult de două pachete de fiecare un astfel de briceag.

Pentru-ce nu convine, să trimit numai decât îndărăpt bani.
167 7-7

Lemne de foc de fag.

Aducem la cunoștința onor. noștri mușterii, că am început de nou vânzarea lemnelor noastre de fag, pentru foc și invităm cu toată stima la procurarea aceluia.

Lemne de foc de fag.

In blane lungime de 1 metru, fără cărăușie
cu
Tăiate lungi și crepate 20 și 25 cm. cu cărăușie
scurte și 20 și 25

1/4 stânjin		1/2 stânjin		1 stânjin	
Cor.	bani	Cor.	bani	Cor.	bani
4	70	9	—	18	—
5	30	9	80	19	60
5	90	10	80	21	60
6	40	11	80	23	60

Comande primesc d-nii: C. F. Jickeli, trafica mare Piața-mare nr. 12, Wilhelm Fürst, strada Cisnădiei nr. 16, Andreas Rieger, piața de lemne nr. 3, Iuliu Ballmann, strada Măcelarilor nr. 36, Gustav Gürtler, strada Gușteriții nr. 37, Albert Weisz, neguțatorie de lemne strada Trei-ștețari nr. 4, Francisc Jahn fi, Piața-mică nr. 31, Josif Schwartz, strada Turnului (Saggasse) nr. 8, Ioan Schneider, str. Sării nr. 1, „Concordia”, soc. comercială pe acții, strada Măcelarilor nr. 20 Victor Dressnandt, strada Cisnădiei nr. 11, cum și biroul ferestrăului cu vapor.

Cu deosebită stimă

Mersing & Lessel.

175 6-8

Magazinul de lumini și săpun

deschis de curând, al lui

Rudolf Henter

Sibiu, strada Faurilor, nr. 7.

recomandă pentru sărbătorile apropiate

lumini de ceară și de stearin

în ori-ce mărime și executare, cu prețurile cele mai ieftine.
Mai departe săpun uscat de prima calitate, leșie și vinețeală.

Truste de senu

205 2-2

Ioan Gebora

neguțatorie de haine bărbătești
Sibiu, Piața mică, nr. 10.

Asortiment bogat de stoffe de modă

și anume producție din țeară cum și fabricate engleze și de Brünn, veritabile.

Deposit de haine gata pentru domni și copii.

Mostre la cerere gratis și franco.

Pentru petrecerile din carnaval

Fracuri și haine de salon

în execuția cea mai nouă și mai elegantă materialul cel mai bun

Novități de jiletce de bal

asortiment mare întotdeauna

la firma

Ludovic Ferencz

Strada Cisnădiei nr. 12.

196 2-4

147 6-10

De închiriat

este în comuna Seliște în Piaț nr. 321 o casă provăzută cu boltă 3 odăi de locuit, curte mare și grajd pe timp de 3 sau 6 ani.

Informațiuni sînt a se lua la proprietăreasă

Maria Ioan Comșa, jun.

4 1-1

văduvă în Seliște.

500 florini

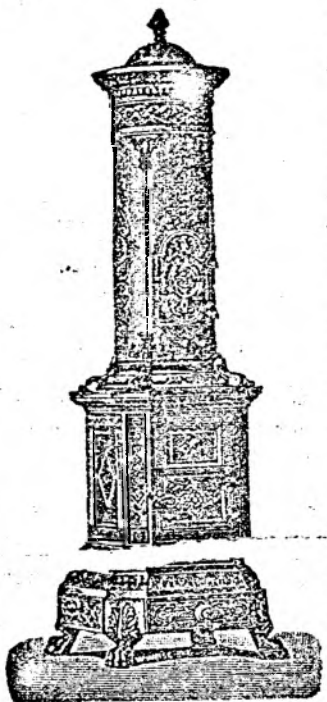
plătesc celui-ce ar mai căpeta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 35 cr. Pentru trimitere franco 48 cr. deosebit. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. În Sibiiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2. În Bistrița: farmacia lui Herbert Sebeșul-săsesc; farmacia Lederhilger; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Se se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denuțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se poate căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. 5 1-

Foi de țesut pentru femei.

Sobe noue.

Cuptoare de furt cu aparat de regulare.

Sobe și cuptoare.

Liferare din deposit Sibiiu sau dela fabrică franco, la ori care stațiune.

La cerere se trimit preț-curanturi.

Deposit bogat în tase, în sîrme și în place de sobă, în instrumente de camin și în păstrător de instrumente de camin.

Carbuni de peatră și Coaks.

50 de chilograme se aduc acasă în Sibiiu.

Carol F. Jickel

162 6-

Sibiiu.

Abonați „Calicul“!

ziar ilustrat humoristic și satiric cu prețul anual de 6 coroane, pentru străinătate 7 franci.

Calicul e scriptura adevărului. Devisa lui: „Rîs cu ori-ce preț“. Publică numai articoli originali de cuprins interesant, cari zeci de ani își păstrează valoarea.

„Eu — scrie un abonent către redactorul nostru — cetesc »Calicul« de două- — trei-ori și-n continu rid. Adese-ori la a treia cetire dau de cugetări ascunse, cari îmi potentează risul!« Cei-ce nu-s feciori d'ai lui bani gata pot comanda »Calicul« prin o corespondență postală promițend, că vor plăti abonamentul mai tîrziu în decursul anului.

Abonamentele se adresează la Sibiiu (Nagyszoban) către

Administrația „Calicului“.

197 1-3

Pe sezonul

Carnevalului

îmi permit cu toată stima a recomanda pentru cas de trebuință atelierul meu fotografic, care e întocmit și pentru fotografiări de seara cu lumină electrică.

Ore de fotografiare până la 7 ore seara, în cas de anunțare înainte se fac luări și după 7 ore.

Cu deosebită stimă

Wilhelm Auerlich,

Strada Cisnădiei 53.

1 1-

Telefon nr. 13.

Espediție de carne, — cărnați și cărnuri afumate.

Șuncă, tinără, cu os, . per Khlgr.	1.60	Cărnați de Cracovia, tăiat dur >	1.40
> rotundă fără os	1.80	> > > fin > > >	1.40
> fără slănină	1.60	De Braunschweig	1.30
Șolduri, rotunde, fără os	1.50	Cărnați de Paris (Pariserwurst) >	1.30
> nerotunzite > slănină >	1.30	> polonezi (Polnische-wurst)	1.20
Carré, rețezită	1.50	Presswurst	1.10
Carne afumată cu coaste	1.60	Cărnați cu aiu	1.40
Slănină pent. a pâne, grasă	1.60	> fără	1.40
> în fășii, papricată	1.50	> ardelenesti cu aiu	1.50
> > afumată	1.50	> > fără	1.50
Salamă 1-a, ung. pro lan	2 50	> de sardele	1.30
la lună 10 h pro kg urcare,		> > șuncă, neferti	1.80
Cărnați de vînat din carne de șuncă per kg	1.40	> > limbă	1.30

Mai de parte slănină crudă, Bauchfilz, unsoare de porc de casă, burlinci, untură de porc, carne proaspătă de porc, tăiați totdeauna proaspet, cu prețurile de zi cele mai ieftine Colii de postă cu rambursă; listă de prețuri la cerere.

2 1-01

Iosif Theil,

fabricant de salamă și cărnuri afumate.

Mediaș (Transilvania).

← Ieftin și aduce fructe bogate! →

Pentru economi și crescători de vite.

— Recunoscut de cel mai bun —

dres de nutret

pentru toate animalele și galilele este **dresul de nutret** din **Sebeșul-săs.** **Regensburg**

produs în fabricile lui Louis Meise în Sebeșul-săs. (Transilvania) și Regensburg (Bavaria). Prin acest dres se ajung rezultate splendide. Mare medalie de aur, medalie de onoare dela espositiile din Londra, Bruxela, Paris, Hamburg, Viena și Budapesta. Numere roase scrisori de recunoștință.

Ingrășare repede! Carne bună! Lapte mult și bun! Scut contra boalelor și epidemiilor!

Biroul central de vînzare a fabricii chem. a lui Louis Meise în Sebeșul-săs.

Budapesta VI. strada Nagy János nr. 5.

Prețul per pachet 1/2 chlg. 90 bani, 9 pachete 4 1/2 chlg. pe postă franco și cu rambursă 8 cor.

La fiecare transport este alăturat instrucție de folosire.